

САНАА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
ХААЫАТА

ХААЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 34 (7475) © 1994 жыл кулун тутар 24 күнэ. Чэпир © Сыаната—48 солкуобай 15 харчы

СҮӨНҮНҮ УУНАТЫ — ЭТ, ҮҮТ ТӨРДӨ

Үс сылтаан бэртэх биһиги улууспуттар сүөһү итингитер үгүс уларыттылар. Биһиги хас бирдин хаһаайыстыба хайдах барыстаахтын үлэлээн сүөһү эти, үүтү биэрэр дьоруун сайыннарымаахтарын туһунан толкуйдуура туолнай. Республикада сүөһү итингитер сайыннарымаа анаах уураахтар, ылаахтар табыстылар. Олордон ааспыт сылга тахсыбыт «Сүөһү итингитер племенной үлэ туһунан» сокуон ордуу улахан сэргэхсийини үөскэттэ. Тэя сирин дьон биһиги дараны рынок усуллубуйатын эттеринан

хааннарынан билэ, ис дууһаларынан ылына идиктэр. Үгүс бааһынай хаһаайыстыбалар уонна табаарыстыбалар ынахтарын төрдөүһа биллибэт, сүөһү үөрүн туһунан дьоруун сүөх атыр оустарынан саппараллар. Ол түмүгэр быһыл ынах кытарзанына элбэх, уулаах ынахтар торүү итингитер. Ааспыт сылларга улууска ынах 70 бырыһыана искусственай сизмэлэһиннөөн хабыллар эбит буоллаһына, биһиги 25 эрэ бырыһыана хабыллар.

Племенной үлэ, племенной фермаларга тирээрэн

мытылара. Биһиги ол сүөх. Онон сүөһү үөрүн туһунан сүөлүн-инин уонна сүөһү итингитер идэтигин хайысхатын хас бирдин хаһаайыстыба булунар кэмэ кэллэ.

Племенной үлэни инспекциялар өбөһүннэттэх Республикатаабы государственнай холбоһук ааспыт сылга эста сыһан баран, быһыл правительство өйөөн үп-харчы көрүлүн өрүһүнэ. Искусственай сизмэлэһиннэ туттуллар 1 доза гранула 4300 солк. турар сыаната 1200 солк. түһэрлэһинэ, убаһас азот, азот таһыллар ороскуот-

тара дотацияланна. Онон хаһаайыстыбалар искусственай сизмэлэһиннэ дьарыктаналара, үлэлээн баалаах техник-осеменатордары бастайааннайдык тутталара наада. Бу үлэ хаһаайыстыбада барыстан атын ааһыма суоҕа.

Сүөһү итингитер саппаралы таһымаа таһаарыма күүсэ ылсан үлэлэтэхпитнэ эрэ үүтү, эти дэлэтэр кыахтаахпыт.

Е. НИКОНОВА,
улуус тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын племенной үлэ инспектора.

ДЬОБҮРДААХ ИЛИИТТЭН ДЬОБҮН ОҢОҢУКТАР

Кини кини тутан-хабан, кыһан-кылаадылаан оҥорбут салымы итингитер-хоһуостарын, аныгытын тартарылаах дьароктон-таһалай кыргаллаах төгүрүн оҥуолларын бэйэг көрдөхүмэ эрэ итаһыныт эбитэ буолуо Афанасий дьобурдаах, талааннаах тарбахтаах ууһун.

Кини икки сылтаан бэртэх дьонитер олоһон эрэ анаан-минээн сахалыы оҥоһуктарынан дьарыктанар предприниматель. Бу иһинэ Афанасий Абдуллоевич олох-дьаһах оҥотууну хааччылыы номбонатыгар сувенирдары оҥоруу сыаһар маастарынан үлэлэбэтэ. Оччолортон кини чочуйан, араастаан ойуу-дьарҕаа быһыт сувенирдары дьон-сэргэ болломтотун тардыбыттар. Сувенир курдук ырааххатийэр, бөлөх, өбдөбүннүк буолар, улууспут аатын ааттатар мал, тупсаһай оҥоһук арыах иһи. Кэллэти кэмгэ сир айы, бу биһиги кинибит курдук, сахалыы оҥоһуктары—чоросну, кыттыһыны, оҥуоллары—уһанан оҥорор дьон элбэтиилэр. Бу барыта нурут былыргы үгэһэ салданан баран иһитин туоһулуур. Афанасий бирдинлээн дьонтон, тэриэтэртан санаас ылаан үлэлэтир. «Мин, сувенирнай оҥоһуктары тэһэ хаһаайыстыбада, ол аата эе кутарга, анаан маһынан иһити эһиэ оҥоробун»,—дир

Афанасий Абдуллоевич. Предприниматель хомуһу охсоочу быһымынан биллибитэ эһиэ ыраатта. Ол курдук, Болтоҕо учууталын Виктор Викторович Игнатевтыын республикада мытыллыбыт хомус уустарын семинарыгар кыттыһыны ылаан кэлбиттэ, биһиги уустарыт охсубут хомустара биһирэммиттэ,

атыыга көрүөх бэтэрээ өртүнэн барбыттар. Афанасий Абдуллоевич туһунан кылгастык кэпсэттэххэ итинник.

Снимок А. А. Кутульдинов бэйэти оҥоһуктары кытта.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ
автор фотота.

«Саха фермер» ассоциация

Саха Республикатын фермердэрин хаһаайыстыбаларын, тыа хаһаайыстыбатын предпринимателарын «Саха фермер» ассоциацияларгар тирээрэн, фермердэр салыһыныларын общественай органнын хаалларан турар, Саха Республикатын «Саха фермер» государственнай-кооперативнай ассоциацията тэрилиннэ.

Чурапчыга—республика турнира

ЭДЭРДЭР КИМИИЛЭРИНЭН САБАЛАННА

Нуучча дуобатыгар республика быһылты чемпионата хаһаагытааһар даһаны олус күүстээх састааптаах. Холбоһор, 16 кыттааччылаах эр дьон бөлөхтөрүтэр спорт 10 маастара баар. Оттон дьахталларга 14 кыттааччыттан 4-дэ эһиэ итинник үрдүкү спортнааһыт тутулаахтар.

Күрэхтэһи бастаан күнэ, өтөргө дылы, эдэрдэр кимэн киириилэринэн сабаланна. Маһаа опьттаах маастардар Иван Пинигин (Таатта), Александр Азаровка (Дьонкуускай), оттон Николай Савинов (Дьонкуускай) маастар Василий Кычкинга хоттордулар. Онон иккис тур кинниттэн 2 очколаах Василий Кычкин (Чурапчы), баһтаралы очколаах Иван Токусаров, Александр Азаров (иккис Дьонкуускайдар),

Чурапчы улууһуттан төрүттээх Дьонкуускай куорат олохтоохторун түһүлгэлэрин кыттылаахтарын ыңырыыллара

Биһиги, «Аһаас кыттылааһа» дьон Чурапчыттан төрүттээхтэр түһүлгэлэрин кыттылаахтара, алта сүүсчэ кини муһуустан кэпсэтэн, сүбэлэһэн баһан маһыны түмүккэ кэллэбит.

1. Кини төрөөбүт сирин-буерун кытта сибээстээгин туһунан эрэ бөһөх санаалаах буоларын үчүгөйдик өйдүүбүт. Маһы ордуу ыччаттарбыт умкуһуохтарын наада. Ол кини улууспут дьон-сэргэтэ, дьаһалтата, республикабыт Президент ыһтар политикатыгар сөп түбэһиннэрэн, сир реформатыгар дьүөрэлээн биһиэхэ сайылыы сирин биэрэргэ быһаарбыттар маһтаалаах суол, санаабытын улаханник көтөхтө.

2. Улууспут ыччаттара, дьон-сэргэтэ үөрэххэ, үлэһэ тардыһан кини куоранытыгар—Дьонкуускайга тохтууллар. Маһаа биһиги, куорат олохтоохторо, күүс-көмө, тирэх, сүбэ буолуохтаахпыт. Ол иһинтэн ыччаттарбыт үөрэһэр сирдэрин кытта ыһса сибээс олохтоон үөрэхтэрин, олоһор усуллубуйаларын көрүөхтүр, үөрэххэ туттарса киирэр оҕолорго болломтотун ууруохтүр.

3. Экономическай реформа кэмтэр саһа үөскэбит рынок структураларыгар үлэһи-хамсыы сыһаар дьонно улууспуттар бу салаалар уонна саһа технология киирингитер бэйэбит оһыһытын, биллэбитин үлэһтиһиһит. Культура, спорт, искусство, о. д. а. салааларга интеллектуальнай кыахытын туһанан нэһилэктэрибитин, улууспутун кытта хардарыта сибээстэһин тийгин быһааһыт суоҕа.

4. Бу ыһыһыт үлэһит сүрүн хайысхаларын олоххо киллэриһи тэриһэр, сүрүнүтүр сүбэни маһык дьонтон таларга:

1. Попов Вячеслав Егорович—СР Приватизация, антимонополиянай политикада, дьобус уонна орто бизнес дьаһалаларыгар госкомитетин председатели солбуйааччы, председатель.

2. Яковлев Семен Иванович—СР Правительствотын Председатели солбуйааччы секретариатын салайааччы, председатели солбуйааччы.

3. Попов Степан Алексеевич—Дьонкуускай куорат мэриятин социальнай проблемаларга управлениетын начальнигы бастаан солбуйааччы, чилиэн.

4. Башнев Руслан Алексеевич—Ыччат, туризм уонна спорт министрствотын отделын начальнига, чилиэн.

5. Макаров Иван Константинович—«Интеррос-Холдинг» компания региональной дирекциятын генеральной директора, чилиэн.

Бу сүбэ сыл аһын оҥуоттуур бэрээдэгин олохтуурга. Маһы таһынан нэһилэктэртэн бирдин кини талан бу сүбэһэ сыһыарарга.

М. СЛЕПЦОВ.

Бу улахан күрэхтэһингэ хайыт 3-с страницата аһанар.

Дмитрий ЛАЗАРЕВ,
СР норуотун хаһаайыстыбатын
үтүөлээх үлэһитэ, практик-мелноратор.

Чурапчы салиэннэтигэр кулун тутар 21—28 хүнүгэр

Саха Республикатын нуучча дуобатыгар эр дьонго уонна дьахталларга чемпионата

Дуобатка республика чулуулара күөн көрсөр, күрөс быйдыаһар күннөрү үүнэ. Кимнээх кыттыһыны ыһаллары интернациональнэ үк сэтэ, хайа уонна «Ким бастыай?» — диин билгэлээһин, ардаатан бил-көрө турар туох куһаҕаны аҕалый? Бастатан туран, саха чулуу дуобатчыта, республика 13 төгүл-лээх чемпионы, бэйэтэ кимнэргэ Союз 10 бастыг дуобатчытын иһ-гэр киирбит, 54 саастаах Н. Н. Саввинов кыттыа. Онтон билл-гэ кимнэ республика бастаан ну-мэринэн биллэр, саамай үрдүк рейтингтээх, бастыг теоретиктэ, Россия биһир саамай куустээх маас-тара, республика старшай тренере А. Г. Азаров уонна саха биһир та-лааннаах эдэр дуобатчыта, Россия барыта биллэр уола Иван Току-саров үс миэстэ иһигэр хайаан да киирэр ыһахтаахтар.

Калин кимнэ республика би-ринистээх миэстэттэн түсүл, үөрү-тү өрөгөйдүгэр сылдьар күүсө-

лүт, Уус-Алдан «удьурбайа» Алек-сей Бурнашев уонна бэйэбит эдэр маастардарбыт Гана, Вася, Коля эмнэ мөһэй, таһаҕас буолуохтара. Хайа, аны сана маастары толор-бут, кимнэ баҕарар хаһан баҕарар хаһымтатар ыһахтаах Петр Ожо-мов, Иван Новгородов хавсыһах-тара. Сунтаартан соһун киин, рес-публика куустээх от охсоочута,

КИМ БАСТЫАЙ?

ырыаһыта маастар Бүөтүр Иванов бүүбүдүм иһигэр уола, эмнэ Санкт-Петербург оскуолатын аас-пыт маастар Алексей Григорьев соһууто эмнэ соһоох. Муоматтан маастары үс төгүл толорон ыһыт, бэйэтэ туһунан суоллаах-иһтээх Иван Щукин, Мэҥэттэн опытаах Владимир Аргунов уонна Таатта-тан республика бэйэтэ кимнэргэ

биһир куустээх маастар И. С. Пини-гин, маастар Е. Т. Мординов Чу-рапчы түөлбөтүгэр кэллэлэр.

Аны дьахталларга республика сэттэ төгүл-лээх чемпионката маас-тар З. Саввина, маастар А. Аргу-нова, сана маастардар А. Бурна-шева, Р. Егорова, республика чем-пионката В. Захарова (Бүлүү), Л. Григорьева (Сунтаар) уонна олох-тоохтортон кыттыһыны ыһахтара.

Чемпионат сыһаа-соруга улахан иһигэр кыайыллаах аны сайын Дьоккусайга кыттыһахтаах аан дойду нуучча дуобатыгар чемпи-онатыгар кыттыһахтаахтар. Оттон үһүс, төрдүс миэстэлээхтэр баста-кы, кивис саппаастарынан бу-олуохтара. Курахтаһынан салайан кытарга бөһүлүккэ судьуйалар Н. М. Андреев, Н. Т. Васильев, Н. М. Аргунов, Н. Н. Калачев, М. И. Слепцов, С. С. Пинигин аһа-нылар.

Николай КЫЧКИН, тренер.

40 СЫЛ БУОЛАН БАРАН

«Оскуола, нэһилиэк, оройуон, республика чы-һин көмүскүү барар буол-лун», — дьахтарын, сө-бүлэспитин бэйэ да бил-бөккө хааларым.

Оччолорго Чурапчытаа-бы педучилище уонна Чу-рапчы орто оскуолатын хамаандалара курахтаһал-лара, олорго кытан 1952 сылтан дуобаты таптаан оонньуур буолбутум. Нө-гүө сүл сааһыгар Дьок-куускайга буолбут эр дьон чемпионаттарыгар кытты-бытым, онтон ыла респу-блика курахтаһыларга оонньуур буолбутум. Ин-ститутка үөрэнэр сыллар-бар нуорат тэрилтэлэрин кэрийэ сылдьан элбэхтик курахтаһарбыт, республика курахтаһыларга кытар-быт, ыраах сирдэргэ сту-денттары көтүлүккэ ыһ-пат аҕалар.

Саха сирин дуобатчы-тарын хамаандата 1956 сыллаахха тэһэ сирин ду-обатчыттарын Бүтүн Рос-сиятаагы курахтаһылар-га кытта барар буолбу-та. Онно С. Николаев (ка-питан), П. Самойлов, И. Находкин уонна мин бар-быһыт. Новосибирскайга дьэри самолетуна, онтон салгы үс суукка устата лосейнан айаннан Бала-хон куораты булушпут.

Гостиницаҕа тийэһин араас уобаластартан, ав-токомбай республикалар-тан кэлбит хамаандалары кытта көрсөн биһиргэ ос-толобуойга аһы барбы-ныт. Аһаан бүтүрбүтүн кытта биһигини оҕолобуой үлэһиттэргэ төгүрүккэ кэ-биһиллэттэ. Кинилэр би-һиги хаһара баттаах-пыттын олус дьэһиргээ-биттэр этэ. Хантаан нэл-

биһигини, Саха сире ха-на баарын бачча тыһыны дойдута хайдах тулубан олорорбутун, о. д. а. бэрт үтүбү ыйыппыттар, түү-нү быһа да сөһөргөһө оло-руох курдуктара. Гостини-цага миэстэ тийибит бу-олан, биһигини ыалга олох-тообуттара. Дьыллээх ха-һаайыһыт — 80-ча саас-таах аарыма кырдыас сарсыарда биһиги уһук-тарбытыгар хайым-үйэ бас-тыг миэстэга ыйааһыт таһаратын мэтирииттэр үнэ олорор буолара. Биһи-ги үтүгөйдик оонньурубут туһугар өссө эһин үгэр курдукта. Төһө да тайаха тэптөрөн нэһилэ сырыт-тар күнүс тийэһэ хайдах оонньурубутун көрө оло-рор буолара.

Бу курахтаһыга Саха сирин хамаандата I миэс-тэни ылан улахан үөрүү буолбута. С. Николаев, И. Находкин уонна мин дуос-кабытыгар бастабыһыт. Онон Россия хамаандатын састаабыгар киирсэн Тап-кент куоракка Бүтүн Со-юзтаагы курахтаһыга ба-рар быраабы ыһыппыт. Ол эрэри миннэ эдэр, опыта суох дьон биричи-нэлээн сыһыан кэбиһит-тэргэ, бу миннэ хаста да бастыг сылдьыбыт Рыма-рева барбыта, мин ула-ханын хомойбутум. Кэлин 2-3 сыл буола-буола итин-ник курахтаһылар кытты-лаллара. Саха сирин ха-маандата 1959 сыллаахха Мичуринскайга, 1961 сыл-лаахха Чебоксарыга бас-такы миэстэлэргэ тахсы-быта, мин эмнэ бөһүм дуоскабар кыайымы сит-тиһиппин. Россия дуобат-чыттарын хамаандатын састаабыгар киирсэн иһик

төгүлүккэ тэһэ сирин ду-обатчыттарын Бүтүн Союз-таагы биһирдүүлээн уонна хамаанданан бастыг-р иһин курахтаһыларга кыт-тыһымын 1959 сыллаах-ха үһүс, 1962 сыллаахха бөһүс миэстэлэри ыла-таабытым.

Итинтэн ыла улахан ку-рахтаһыларга кыайан кыттыбатабым. Ол бири-чиннэтиктэн үлэ, дьэ-уот кыһалбата буолар.

Билигин санаахпына, саха дьахталларыттан бас-такынан Россия хамаанда-тын састаабыгар киирсэн Союз курахтаһытыгар кыт-тыбыт эһиппин. Үчүгэй-дик уонна күүснэ дьарык-тамытым эһитэ буоллар, балайда элбэхтэ курахта-һарым хаалбыт эһит дик саныбын. Билигин саа-һыран да олордорбун, дуобатчыларбын олус сөбү-лүүбүн, курахтаһыларга, сөдөхтүн да буоллар, кыт-табын.

Эдэрдэргэ дуобат спор-дунан дьарыктанарга то-лору кыахтар, усулуобу-йа баар буолла. Оһуок да буолан кинилэртэн бэрт сотору кэминэн спорт маастардара, маастарга кандидаттар үүнэллэр. Маньаха дуобат оройуо-наагы федерацията кура-та суох үлэни ыһтара эмнэ оруолу ылар. Кини улаханымк үөрэрэ баар, улахан эһууһааст дьон, опытаах педагогтар, та-лааннаах тренердэр нэр-гэһинин М. Н. Бырдыны-рова уонна Н. Н. Кычкин улууска үлэһин кэлбиттэ-рэ уонна хайым-үйэ бөч-чүмнээх ситиһиллээхтэ-рэ буолар. Иһиник өртү-гэр улууска дуобат саз-гыы күүснэ сайдарыгар, эдэр дуобатчыттарга си-тиһиллэри баҕарарбын.

Дарья КЛАДКИНА.

Чуолбан аатын үйэтитиэххэ

60-70-с сыллардаахха, (1973 с.) уо. д. а. буол-улууспутугар дуобат оон-ньуута өлүс маастарба-дым сайдыбатаһын да-һин, сии биһирдүүлээн Дьон дуобатынан умкуту-бан туран оонньуулара. Ол курдук ити кэминэргэ А. Н. Никитин (Чуолбан) дьон кырдыас баара. Андрей Николаевич ду-обатын кыһына сылдьан оонньуур этэ дьахтарга, олус оһууһаһын буолу-суоҕа. Кинини кытта биһ-дэ эмнэ оонньууругар көрдөстөхкө хаһан даһаны аһаастаахчыта суох этэ уонна оонньоон кыайар баран: «Дьэ, доҕоор, дьа-рыктаннахпын сии оон-ньууһуккун», — диин үөр-дэрэ.

А. Н. Никитин 1972 сыллаахха республикага үһүс биһирдүүлээн миэстэ-таһан туран Онон даһаны сыһыктаахха, оччотоогу кэминэ балайда тахсы-лаахтык оонньуу сылдьы-быт эһит. Биһирдэ Моск-ваттан гроссмейстер Вин-дерман кэлин дуобаты пропагандалаан оройуон кэминэргэ уонна нэһиллэ-нэриһин кэрийэ сылдьан сөөн биһирдүүлээн, Оңдо-рой оһууһуор эһирдэ-сүлдьан нэһиллэһтэргэ тахсыталаан оонньотолоон балайда ситиһиллээхтик киирсэн турардаах. Хор-оннуу кыһыан-аһаран туран киирсэрэ.

Ол кэминтэн оройуон-ка бастыг иһин курахта-һылар үгэһэ кубулу-йа сыһын аайы кыттыл-лар буолбуттара. Оройуон маннайгы чемпионнары-нан Е. Е. Сивцев (1967 с.), Ф. А. Константинов (1971 с.), Е. М. Можаев

П. БАРАХСАНОВ,
Саха Республикатын
үтүөлээх учуутала.

ДУОБАТЧЫТ ДОБОТТОРБОР

Саха сирин элбэх төгүл-лээх чемпионы Николай САВВИНОВКА

Сахаттан Саабынан ким да иһин Союзка суотбутун тэлбитэ, Саха дик баар эһит дэһиптэ, Сахага албан албан аат эһиптэ. Самныбат саарыммыт, күн эрдэ, Саас баттыгэр дьон туһун билимэ, Саргылаах үлэһэр, спорна Салгыы да сайдартан салгыма.

Маастар Иван ПИНИГИНГЭ

Убайыт Пинигин Уйбаан, Улааттары умса дайбаан, Биһирдэ суолу соһооччу, Бастаабыта эр баар сулбуччу.

Аан дойду таһымнаах маастарбыт Аартык аайы айаатаабыт. Ааттаах-суоллаах Пинигин, Ааттарын түһэрбит иһигин?

Кылаабыһыт тренер Александр АЗАРОВКА

Хаһан да ыксыры билбэтэх, Сааһыгар саһатын үрдэллэтэх Саһа Азаров эдэрттэн. Сатыгэр харах аһымын, эркин.

Дуоскабыт ураты маастарын Дуораччы алгыһын эрэнэ. Аан дойду дуобатын туһатын Саһааа эи дьоллоох иһигин!

Маастар Иван ТОКУСАРОВКА

Кыра сааһыттан Токусааран — Кырагы харахтаах оонньооччу,

Кыра да сыһыны туһанааран — Кырата очко оһооччу.

Маастар Алексей БУРНАШЕВКА

Кутуоптут Алеша кытааттын — Кутуоптут күннэрин үтэнэ, Күүстээхтэһин, үтүөлүүн, ааттаахтыын Күөн көрсөр, хавсыһар да кэмэ!

Өҕөлүгө аан дойду чемпионы Гана КОЛЕСОВКА

Саастара кыратын көрүмэ, Саныта чарааһын шыһыма — Аһааннаах хааһыны бөһүсүгэ, Аргыһыдык хааллары кэминэ.

Маастар Василий КЫЧКИНГЭ

Мындыр оонньуу ыһымаларын Маастар Кычкин баһылаата, Иһин эһэр «муостаахтарын» Иһин хараһар тутаттаата.

Маастар Егор МОРДИНОВКА

Аһааттан Аччыгыһы удыора, Тааттаабыт аатырбыт маастара Аһааа аһааһы буолара, Аһара чаһылхай чуолкай!

Маастар Иван ЩУКИНГЭ

Щукин Ваня — Таатта уола, Олорор сирэ хоту — Муома, Сордох курдук уобалыада, Сордохтору муомалыада.

Петр КАЛАЧЕВ суруйууһура.

Э б э р д э л и б и т !

Бииргэ үлэллэр коллегаларбытын ОКОЕШНИКОВА Ирина Гурьевна уонна ОКОЕШНИКОВ Михаил Ивановичтар өр сыллаах дьаһыардаах үлэбит Российскай Федерация норуотун үөрэҕиритин туйгуна значогунаа бэлэтэммитин истинник ээрдэлэнибит. Баҕарабыт чэбэччи-чэбди доруобуйаны, үлэбитигэр өссө үрдүк ситиһинилэри, дьолу-соргуну.

Алабар орто оскуолатын кол-лектива.

х х х

Күндүтүк саныыр балтыбытын, эдьийбитин Алабар орто оскуолатын учууталын Ирина Гурьевна ОКОЕШНИКОВАНЫ Российскай Федерация норуотун үөрэҕиритин

туйгуна буолбуктунан истинник ээрдэлэнибит. Олоххор дьолу-соргуну, үлэбэр өссө үрдүк ситиһинилэри баҕарабыт.

Окоешниковтар, Белаяевтар.

Күндү оҕобутун, таптааах эдьийбитин Арыааах орто оскуолатын учууталын ДЕ-МЬЯНОВА Мария Петровна Россия Федерация норуотун үөрэҕиритин туйгуна значогунаа наҕараадалааһынан, ис сүрэхтэн үөрэн-көтөн туран, ийитик, истинник ээрдэлэнибит. Эйнэхэ чэбэччи-чэбди доруобуйаны, үүнэр көлүөнэни сырдыкка, кэрэбэ, билингэ-көрүүгө тардар сыраллаах үлэбэр өссө үрдүк ситиһинилэри, дьэ нэргэнгэр уһун дьоллоох ологу ба-

рабыт.

Хайахсыттан аҕа, эдьийиң, бырааттарың, кийинтэриң, сиэн-нэриң, Хатылыттан Полютар, Чурапчыттан Савишнар.

х х х

Истинник таһыыр нэргэммин, адабытын, элэбитин, мал оҕорбут күндү күтүөһүтүн ПРОКОПЬЕВ Василий Павлович 55 саасынан уонна 32 сыл тухары шофер сыраллаах үлэтигэр үлэлээн пенсияга тахсыбыккынан нэһэн туран ээрдэлэнибит. Күндү кийинит, малдыар дьэни билбэккэ бийнэхэ күөс-көмө, сүбэ-ама буолан дьоллоохтук уһун сылларга уорэ-көтө олороргор ба-рабыт.

Кэргэниң, кыргыттарың, уолаттарың, сиэннэриң, Сунтаар-тан Дегтярентар, Ытык Күөлтэн Барашковтар.

Норвегияда Лиллехаммерга ытыллыбыт XVII кыһыгы олимпийскай оонньууларын көрөр дьол Саха сириттэн 9 кийнэхэ тиксэбит. Кийилэр ортолоругар бийиги улуусутуттан республика биллиилээх хайыһардыгы, оҕо спортнай интернат-оскуолатын хайыһарга тренерэ Вячеслав Тимофеев баар. Кийиттэн тугу сэргил-кэрэхсин көрбүтүн кытаастык көп-сиригэр көрдөстүбүт.

—Олимпиада барыта биэс куоратынан буолла. Бийиги, хайыһардыгытар, үксүн хайыһарга күрэхтэ-ниилэри көрө сатаатыбыт. Саха сириттэн тийбит туристар улахан агардыт (тойкотторгон ураты) мал дьыттын аллараа мэндиз-мэнигэр түспүһүт. Дьы-лэро-уоттара кыа-ауол, инкилани-үстүү мэндиз-мэнигэр кэттедиртэр. Ону олохтоохтор, эрдэ кэлсэ-тин быйытынан, аллараа мэндизмэнигэр турис-тарга арендаан туран биэрдиэр. Ити олохтоо сирбит Олимпиада кий-ниттэн —Лиллехаммертан 15 км тэйиччэ сытар. Он-тон мэндизмэнигэр авто-бустарынан таһаллар.

Хаар олус халыгнык түһэр эбит. Штакетникта-рын көстүбөт тына бүрү-йэр. Дьыллэрин таһыгар тайах суола албах, кийи харадар да көстөр. Бул-таспат буоланнар дьыгый-биттэр, кийиттэн үргүбөт-

Олимпиада дуораана Кийи сымыйанан эппитин курдук

тэр. Быстарбыт кийилэр соломо баайыттарың ил-лэн сииллэр эбит. Ылал ах-сын итиннигэр от баалан турар буолар. Уулуссалар-га бырааһыннык атыы-тутуу, оонньуу-көр арааа тэриллэр. Ас-үөл маа-һылынарга дэлэй, арай сыаната олус ыарахан. Арыгы араас маарната аһыһыллан турар. Ол да буоллар уулуссага биир дэ-тэллэс-былаас дайбана сыл-дьар кийи көстүбөт.

Олимпиаданы аһыы өрө-гөйүгэр король Харльд уонна кийи кэргэнэ кэлэн ээрдэлэтилэр. Кийилэр уоллара олимпийскай оон-ньуулар уоттарын уматта. Аан дойду хайыһарга ха-с да төгүллээх чемпионо,

норвежец Ретард Ульванг спортсменнар айттарыттан күрэхтэһиңи чийиниһидин барыада дьини андаар биэрлэ. Барыта 80-ча го-сударство кэлэн күрэхтэс-тэ. Уруйку Союзпут рес-публикаларыттан Россия-

ны сэргэ Украина, Бела-русь, Эстония, Латвия, Армения, Узбекистан, Ка-захстан туспа хаммадала-рынан кытыннылар. Аас-пыт өртүгэр кыһыгын оонньууларга кыттыбат Австралия, Фиджи курдук дойдулар спортсменнара хайыһарынан сүүрдүлэр. Хаара суох сиртэн сыл-дьар дьон көрдөрүүлэрэ мөлтөх буоллаа. Кийи көрө туран сорох-сорохто-рун куоталыаха да сөп эбит дин саныыр.

Хайыһарга урут Скандинавия дойдулары уон-на Союз спортсменнара агардасты күнүгүр эбит буоллахтарына, бу сыры-га Италия, Франция ха-йыһардыгытара синикэ

сиэлбэтилэр, хаарга хаам-патылар. Уопсайынан, кү-рэхтэһэччилэр үчүгүйдик оҕостон, бэлэмнээн кэл-биттэр. Олимпиада сабыл-лыгыгар Аан дойдутаа-ғы олимпийскай комитет президеңа тойон Хуан Антонио Самаранч бу оонньуулар тэрийбит комиссия председатели-гэр комитет саамай үрдү-кү наҕараадалатын туттар-да. Итиннэ: «Бу олус кы-ра государствога фантас-тичскай оонньуулар ыы-тыллынылар»,—дизэн сө-бө-мөхтөһө бэлэтэстэ. Ол аата, сахалыы өйдө-төххө, «кийи сымыйанан эппитин курдук» дьээн буоллаа.

Түгэнигэр туһанан олохтор аан бастаан олим-пийскай оонньууларга кө-рөрбөр кыах биэрбит, үбү-лэбэит үлэллэр оскуолам саалтатыгар дириң мах-талбын тирэдьин.

Аҕа дьыта.
В. Матыгина фотота.
(РИТА—ССТА).

Бары хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр, бааһынай хаһаайыстыбалар, табаарыстыбалар болҕомолору-гар иһитиннэрбит: Чурапчы улуусун ваһиликтэрин дьаһалталарын дьы-уот уонна коммунальнай хаһа-йыстыбаларын материальнай-техническай хааччы-һыга управленигын иһинэн үлэллэр хоарасчетнай сыах МТЗ, Т-150, Т-16, ДТ трантордар носуостарын, форсункаларын өрөмүөннүүр. Өгө атын тэрилтэлэр-дөөрө быдан чэпчэки сыанага оҕоһулар. Аады-рыспыт Чурапчы сэл., Пятилетка уул. 19 №-рө. Пу-дов Иван Николаевич. Тел. 22-103, тэрилтэ телефо-на 21-556.

Биллэриилэр

Саха Республикатын Правительствотын 1994 сыл тохсунньу 10 күнү-нээҕи 10 №-дээх уураа-дар олобуран кулун тутар 1 күнүттэн тыа сирин нэ-һилиэнэтигэр биир кат-чаас электроэнергия иһин 18 солк. төлөбүр ыһыллар. Оон бийиги муус устар 1 күнүгэр дьэри биир киловатт-чаас иһин 2 солк., онтон кэлин 18 солк. төлөтүөхпүт. Муус устар 1 күнүгэр дьэри төлөбөтөхтөр хан-ны да претензиялара ыһыллыбат.

Энергонадзор.

х х х

Чурапчытаағы «Агро-снаб» иһинэн Ульяновс-кайдаағы автозавод Дьо-куускайдаағы «УАЗавто-сервис» кийини лууна үлэтин саҕалаата.

Луу атыллыыр: УАЗ-31512 боростуой кресла-лардээх легковой автома-шинаы 16,2 мөл. солк., сымнаас тупсаран онго-һуллабыт креслалардээҕи 16,7 мөл. солк., УАЗ-31512 (люкс) байманнай мостардаағы 21,2 мөл. солк., УАЗ-3303-01 борто-вой автомашинаны 12,0 мөл. солк.

Массыналар бары атыллыах иһинээҕи бэлэмнэниин бараллар, сириниңэр хааччыһы кийиникэлээхтэр уонна учуокка туран мөккэлам-мит болдьох устата тех-ническай көрүүнү барал-лар.

Бу массыналар бары Дьокуускайдаағы «УАЗ-автосервис» кийи базаты-гар сылаас ыспылаанка бааллар, клиент баҕаты-нан дьыгитигэр дьэри аҕа-лан биэрэххэ сөп.

х х х

Үрдүк биллилээх баста-ны категориялаах тера-певт-врач Торговкин Н. Е. биридиэлээн дьону прием-нуур, субаллир-амальыр уонна сис тонобосторо ос-теохондроз буолбут дьону эмтир. Сыаната; терапев-тичскай приема 1000 солк., мануальная тера-пияда 3-төн 10 тыһ. солк. дьэри.

Телефонара: үлэллэр сиригэр —21-747, дьыгит-гар—21-156.

Биллэриилэр

АТЫЛЛЫЫБЫТ:

Сүһаллык ааннаах, хо-лоодалаах, түннүктэрэ араамалаах көндөйө бү-лүт 7X7 м дьыни олбуор-дуун;

—1992 сыллаағы 12 тыһ. км сүүрбүт «Моск-вич-412» автомашинаны;

—«Панасоник-M-3000» видеокамераны.

Тел. 21-156.

х х х

«Аартык» ЛТД» табаа-рыстыба атыллыыр:

—ГАЗ-3307 базатыгар вахта «Сибирь» 22 мнээ-тэлээх сылытыллар салон-наах автобуһу —16 мөл. солк.;

—ГАЗ-САЗ-66 самос-валы —6 мөл. солк.

Сайаапка комубабыт:

—ЗИЛ-4514 дизельнэй 10 тоннааах самосвалга —28 мөл. солк.;

—ЗИЛ-130 самосвалга —16 мөл. солк.;

—ЗИЛ-130 бортовой ав-томашиннаа —15 мөл. солк.;

—ПАЗ-572 автобуска —24,5 мөл. солк.

Тел. 21-182, 21-613.

«Софа» сымнаас миз-бал набордарын атыллыа-быт. Өгөнөрө араас. Сы-аната рынок кийиннээҕэр чэпчэки, утары харчынан —850 тыһ. солк., көһө-рүүнэ —900 тыһ. солк.

Кууһуһун ылааччылар-га чэпчэтилээх.

Тел. 21-641.

х х х

—ЗИЛ-130 автомашина поршневай комплект —700 тыһ. солк.;

—ЗИЛ-130 автомашина шиналарын —1 устуу-ната 150 тыһ. солк.;

—МАЗ автомашина шиналарын —1 устуу-ната 200 тыһ. солк.

Тел. 21-872 (үлэ кэм-тэр күнүс 12 чааска дьэ-ри).

х х х

1986 сыллаағы ГАЗ-66 бортовой сүүрэр автома-шинаы. Сыаната чэпчэ-ки, дуоһаар быһылы-нат.

6 чаастан кийэ 21-080 уонна 22-188 телефоннар-тан билсэххитин сөп.

ЯКОВЛЕВ Михаил Иванович

эдэр сааһыгар хомол-толоохтук олбүтүнүн ийитигэр Марфа Михай-ловнаа, убайдарыгар, эдьийигэр, быраатыгар, чугас аймахтарыгар ди-рин кутурданныарын тирэдьилэр.

—аймахтара Матве-евтар, Даниловтар;

—Хабаровскай куо-ракка бииргэ үөрэммит табаарыстара Сунтаар-тан Робинзон, Еремее-втар, Петровтар, Гри-горьевтар, Дьокуускай-тан Петровтар, Чурап-чыттан Иванова, По-ровскайттан Егоровтар, Намтан Кийнар.

Зарегистрирована Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массо-вой информации.

УСУНУОС КЭЭМЭЙЭ

Булуур-балыктыыр общество улуустаағы сэбиэтэ соторутааҕыта сыллаағы усунуос кээ-мэин көрөн быһаарда.

Билигин, сыана туохха барытыгар ыарым тура-рынан, общество чилиэннн сыллаағы усунуоһа 10 тыһ. солк. буолла. Оттон саҕа кийрээҕэ 5 тыһ.солк. төлүүгүн, онно сыллаағы усунуоһун эбиллэр. Аны, булуур бырааба суох, анардас балыктыыр общес-тво чилиэннэрэ дьин баал-лар. Кийилэртн сыллаа-ғы усунуос аҕара төлө-түдлэр. Студеннарга уон-на булт обществотын чи-лиэннигэр 20 сылтан итө-

дөһө суох стаптаах, 60 саастарын ааспыт кырды-бастарга 50 бырыһыаннаах чэпчэтин көрүллэр. Оттон Аҕа дойду сэриитин ве-тераннара усунуоһу тө-лөөһүнтэн босхолонолор.

Улахан мунха биирдик-лээн дьонго көнүлүлэммит. Оттон 75 метрға дьэри кынаттаах мунхалаах тэ-рилтэлэр, регистрацила-талларыгар 200 тыһ. солк. төлүүллэр, итинтэн уһун кынаттаах мунхалаахтар-тан 300 тыһ. солк. ирдэ-нэр. Аны 30-на тийдэ үлэ-һиттээх тэрилтэлэр коллек-тивнай чилиэнгэ кийрэх-тэрин сөп. Кийилэр мун-ханы илдьэ сылдьар бы-рааһтаналлар, балыктыыр

күөлү сыһыартарыахтарына сөп. Кийрин усунуостара 200 тыһ. солк., ону тэнэ мунхаларын кээмэйттэн нөрөн усунуоһу төлүү-лэр. Оттон булуур ытты-ры регистрацилааһын 5 тыһ. солк.

Сыллаағы усунуоһу би-риэмэтигэр төлөөбөтөхтөр-го индексацияны туттан усунуос кээмэин улаатын-нарыгар булуур-балык-тыыр общество сэбиэтэ бырабыллыаһы эбэти-нэстэтэ.

Михаил ОКОЕШНИКОВ, булуур-балыктыыр об-щество улуустаағы сэ-биэтнн бырабыллыаһы-тын председателэ.

Редактор М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем — 1 усл. печ. лист. на 4х страницах. Тираж — 3814.